

Bijlage B: Proces omgevingsparticipatie Duurzame Polder

Datum: 5 februari 2020

1 Inleiding

Deze memo geeft inzicht in het proces van de omgevingsparticipatie Duurzame Polder sinds de start van de verkenning.

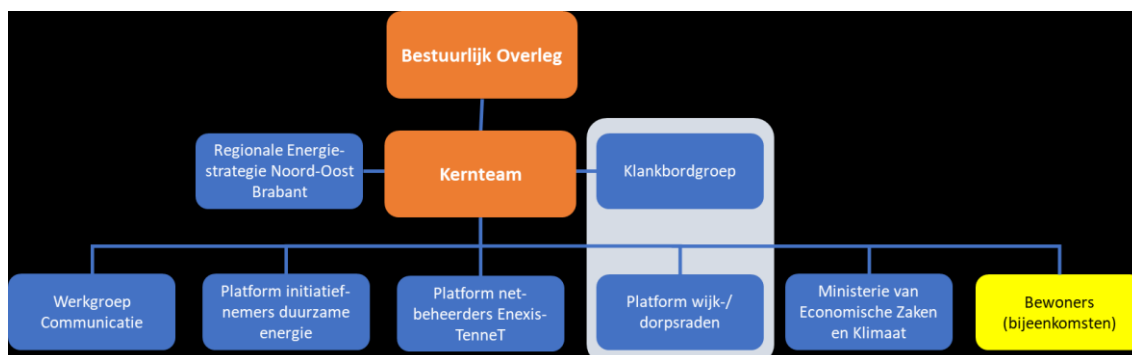
2 Hoofdpijnen aanpak omgevingsparticipatieproces

In opdracht van de gemeenteraden zijn er zoveel mogelijk belangen die spelen in en rond het verkenninggebied opgehaald. Daarom is een breed participatieproces ingericht waarbij naast de belangen van bewoners, ook die van grondeigenaren, initiatiefnemers, wijk- en dorpsraden, belangenorganisaties en overheden zijn opgehaald.

Figuur B-1 schetst het participatieproces op hoofdpijnen. Er is een Klankbordgroep en een Platform wijk- en dorpsraden opgericht. Daarnaast heeft het kernteam bewonersbijeenkomsten en themabijeenkomsten georganiseerd en heeft de omgevingsmanager keukentafelgesprekken gevoerd. Bijlage BI geeft een overzicht van de diverse overlegmomenten weer.

Naast deze overleggen en bijeenkomsten heeft het kernteam gesproken met initiatiefnemers van windparken en zonnevelden, netbeheerders (Enexis en TenneT), de ministeries van Defensie en van Economische Zaken en Klimaat, de projectleider van de Regionale Energie Strategie (RES) Noordoost Brabant en communicatieadviseurs van projectpartners (werkgroep communicatie).

Figuur B-1 Omgevingsparticipatieproces Verkenning Duurzame Polder op hoofdpijnen

3 Klankbordgroep en Platform Wijk- en Dorpsraden

Vanaf mei 2019 hebben overleggen met diverse (belangen)organisaties plaatsgevonden om tot een afvaardiging in de Klankbordgroep te komen. Om het zowel voor belangenorganisaties, als wijk- en dorpsraden, als voor het project werkbaar te maken is als vertrekpunt genomen om tien thema's te benoemen en voor elk thema maximaal twee afgevaardigden te laten plaatsnemen in de Klankbordgroep. Op verzoek van de wijk- en dorpsraden is ingestemd om in de Klankbordgroep twee afgevaardigden vanuit de gemeente 's-Hertogenbosch en drie vanuit de gemeente Oss te laten plaatsnemen. Daarnaast is in overleg met de wijk- en dorpsraden een Platform Wijk- en Dorpsraden ingesteld. Hieronder wordt uitgelegd wat de doelen, rollen en taken zijn deze overleggen.

3.1 Klankbordgroep

In bijlage BII zijn per thema de (belangen)organisaties opgenomen die als (agenda)lid deel uit maken van de Klankbordgroep.

Het doel, de rol en taken van de Klankbordgroep zijn als volgt:

1. Meedenken over het (participatie)proces;
2. Checken of ingebrachte belangen een goede plek hebben gekregen in het advies over de drie ontwikkelperspectieven aan de gemeenteraden van 's-Hertogenbosch en Oss en Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant;
3. Begrip krijgen voor de belangen van andere organisaties en stakeholders;
4. Advies geven over het proces aan het bestuurlijk overleg, waarbij leden van de Klankbordgroep van mening mogen verschillen (hoeft niet unaniem te zijn);
5. Inbrengen gebiedskennis.

De eerste bijeenkomst van de Klankbordgroep vond plaats op 12 september 2019. Deze stond vooral in het teken van het informeren over de stand van zaken van de verkenning, nadere kennismaking en de spelregels. Op 24 oktober 2019 vond de tweede bijeenkomst plaats. In deze bijeenkomst heeft de Klankbordgroep gereflecteerd op de opgehaalde belangen tijdens de themabijeenkomsten (zie ook hoofdstuk 4) en zijn enkele aanvullingen gedaan. Tijdens de derde bijeenkomst op 16 januari 2020 is de Klankbordgroep procesmatig bijgepraat. Tijdens de vierde bijeenkomst op 20 februari 2020 stond het Eindrapport Verkenning grootschalige energieopwekking in de Duurzame Polder op de agenda. Het advies over dit eindrapport is meegegeven aan het Bestuurlijk Overleg.

3.2 Platform Wijk- en Dorpsraden

In overleg met de wijk- en dorpsraden aan de randen van het verkenningsgebied, is besloten tot de oprichting van een Platform Wijk- en Dorpsraden. In dit platform participeren acht wijk- en dorpsraden. Vanuit Oss zijn dat de dorpsraden Lith en Geffen en de wijkraad Oss Noordwest. Vanuit 's-Hertogenbosch hebben de dorpsraad Nuland, de wijkraden Kruisstraat, De Overlaet en Groote Wielen en de Bestuursraad Empel zitting. Bij dit platform sluit ook een adviseur aan vanuit de Nederlandse Vereniging Omwonenden Windturbines (NLVOW).

Het Platform is dienend aan de Klankbordgroep en geeft inzicht in de belangen die spelen. Het Platform komt voorafgaand aan de Klankbordgroep bijeen. Afgevaardigden van de wijk- en dorpsraden brengen relevante informatie in, die in de Klankbordgroep wordt besproken. Op die manier hebben alle acht wijk- en dorpsraden uit het gebied de mogelijkheid hun belangen in te dienen.

De eerste bijeenkomst van het Platform vond plaats op 23 oktober 2019, waarbij kennismaking, spelregels en de opgehaalde belangen tijdens de themabijeenkomsten op de agenda stonden. Tijdens de tweede bijeenkomst op 13 januari 2020 is het Platform procesmatig bijgepraat. Tijdens de derde bijeenkomst op 18 februari 2020 stond het Eindrapport Verkenning grootschalige energieopwekking in de Duurzame Polder op de agenda. Opmerkingen zijn meegegeven in de bijeenkomst van de Klankbordgroep.

4 Themabijeenkomsten

In augustus en september 2019 zijn zes bijeenkomsten georganiseerd rond de thema's: landbouw, water, cultuurhistorie, natuur & landschap, recreatie en wonen. Met afgevaardigden vanuit belangenorganisaties zijn belangen en dilemma's opgehaald over hun eigen thema en over duurzame energieopwekking. De opbrengst van deze themabijeenkomsten zijn besproken in het Platform Wijk- en Dorpsraden, in de Klankbordgroep en tijdens de bewonersavonden. Hierbij zijn aanvullingen gegeven. In bijlage C behorende bij het eindrapport Verkenning Duurzame Polder zijn de resultaten inclusief aanvullingen opgenomen.

5 Keukentafelgesprekken

De afgelopen maanden heeft de omgevingsmanager diverse keukentafelgesprekken gevoerd met bewonersgroepen, individuele bewoners, belangenorganisaties en wijk- en dorpsraden.

Een van de bewonersgroepen waarmee de projectleider van gemeente 's-Hertogenbosch samen met de omgevingsmanager regelmatig gesprekken heeft, is 'Groen in Zicht'. Dit collectief is ontstaan uit een groep verontruste bewoners uit de Rosmalense wijk de Grootte Wielen. Inmiddels hebben zij een vereniging opgericht. Groen in Zicht is voor duurzame energie, maar maakt zich grote zorgen over de grootschaligheid van het windturbinepark in relatie tot de korte afstand tot de woonkernen. Groen in Zicht werkt aan een alternatief plan voor de opwekking van duurzame energie (gestoeld op pijlers duurzaam – leefbaar – eerlijk).

Een andere bewonersgroep waarmee projectleider van gemeente Oss samen met de omgevingsmanager gesprekken heeft is 'Behoud Lithse Polder'. Ook deze bewoners zijn zich aan het verenigen tegen grootschalige opwekking van energie in de polder. Zij zijn niet tegen duurzame energie in zijn algemeenheid, wel tegen windenergie. Dit zien zij als aantasting van het uitzicht en woongenot, ook zetten zij grote vraagtekens bij de duurzaamheid ervan. Daarnaast zijn zij tegen zonnevelden dichtbij de dorpskern. Tegen zonnevelden verderop in de polder hebben ze minder bezwaar.

Of bewoners in andere kernen zich aan het organiseren zijn (bijvoorbeeld in Geffen, Maren Kessel, 't Wild en Nuland), is nu niet bekend. Ook de wijk- en dorpsraden zijn hiervan (nog) niet op de hoogte. Dit betekent niet dat er niets speelt. Het kernteam blijft deze ontwikkelingen uiteraard volgen.

De gesprekken van de omgevingsmanager met individuele bewoners zijn divers van aard. Enkelen verzetten zich tegen de komst van wind- en zonnevelden en opteren voor andere vormen van duurzame energie (bijvoorbeeld kernenergie). Anderen zijn niet tegen de komst van windmolens en zonnevelden, maar vragen om een zorgvuldige aanpak waarbij rekening gehouden wordt met hun belangen. Behoud van woongenot (openheid, rust) is daarbij een veelgenoemd belang.

De omgevingsmanager heeft met belangenorganisaties en wijk- en dorpsraden diverse gesprekken gevoerd ter voorbereiding op de Klankbordgroep en het Platform Wijk- en Dorpsraden.

6 Bewonersavonden

In juni 2019 heeft de eerste ronde van bewonersavonden plaatsgevonden. Het doel van deze avonden was om bewoners te informeren over het nut van en de noodzaak voor duurzame energieopwekking en om de eerste belangen op te halen. De gemeente Oss heeft 35.000 uitnodigingen aan inwoners gestuurd in een straal van 2,5 km vanaf de grens van het verkenningsgebied in Oss. De bewonersavonden vonden plaats in Oss, Geffen en Lith. Gemeente 's-Hertogenbosch heeft in juni twee bijeenkomsten georganiseerd over de verkenning Duurzame Polder in combinatie met de Visie Energielandschap. Deze vonden plaats in Rosmalen en 's-Hertogenbosch. In bijlage D behorende bij het eindrapport Verkenning Duurzame Polder is het verslag van de bewonersavonden van juni 2019 opgenomen.

De tweede ronde bewonersbijeenkomsten is georganiseerd in de periode eind oktober tot medio november 2019. De gemeente 's-Hertogenbosch heeft daartoe 17.000 uitnodigingen verstuurd aan inwoners ten noorden van de A59 en ten oosten van het Maximakanaal. Vanwege het grote aantal aanmeldingen is besloten tot het organiseren van een extra avond in Rosmalen. Uiteindelijk zijn vier bewonersavonden georganiseerd in Geffen, Rosmalen (2 keer) en Lith.

De doelen van deze avonden waren om bewoners te informeren over de ontwikkelingen en het besluitvormingsproces van de verkenning. Ook is gevraagd om de reeds opgehaalde belangen te toetsen en aan te vullen, te reflecteren op de ontwikkelperspectieven. Daarnaast is het nut van en de noodzaak voor energieopwekking herhaald.

In bijlage E behorende bij het Eindrapport Verkenning Duurzame Polder is het verslag van de bewonersavonden van oktober-november 2019 opgenomen.

Bijlage BI: Overzicht gesprekken

Hieronder is een overzicht opgenomen van overleggen die in 2019 hebben plaatsgevonden. Onderscheid is gemaakt in overleggen met externe organisaties, met initiatiefnemers en overleggen binnen de betrokken organisaties (gemeenten Oss en 's-Hertogenbosch en Provincie Noord-Brabant). In rood zijn de (geplande) overleggen in 2020 opgenomen (voor zover bekend).

Externe overleggen	Data overleggen in 2019 en 2020
Bewonersbijeekkomsten	2019: 12 juni, 18 juni, 19 juni (2x), 30 oktober, 6 november, 13 november, 14 november
Belangenorganisaties / toekomstige klankbordgroep	2019: 28 mei
Klankbordgroep	2019: 12 september, 24 oktober 2020: 16 januari en 20 februari
Platform Wijk- en Dorpsraden	2019: 23 oktober 2020: 13 januari en 18 februari
Themabijeekkomsten belangenorganisaties	2019: 27 augustus (2x), 29 augustus (2x), 5 september (2x)
Wijk- en Dorpsraden: 's-Hertogenbosch Oss 's-Hertogenbosch en Oss	2019: 3 maart, 3 juni 2019: 6 juni, 13 augustus 2019: 8 mei
Dorpsraad Lith	2019: 28 augustus, 3 oktober, 11 december
Dorpsraad Geffen	2019: 9 juli
Wijkraad Oss Noord-West	2019: 10 juli
Dorpsraad Nuland	2019: 9 juli
Wijkraad Kruisstraat	2019: 9 juli
Wijkraad De Overlaet	2019: 9 juli
Bestuursraad Empel	2019: 3 juli
Waterschap Aa en Maas	2019: 2 oktober
VVV Noord-Oost Brabant	2019: 3 juli
GGD	2019: 23 oktober
Groen in Zicht	2019: Regulier elke 6 weken, o.a. 2 juli, 14 augustus, 2 oktober, 6 november, 18 december 2020: 29 januari
Bewonersgroep Lith	2019: 21 oktober, 21 november, 4 december
Particulieren	2019: 9 juli, 10 juli, 4 november
Energiefestival	2019: 7 november
Ministerie van EZK	2019: 9 mei, 2 juli, 12 november
Tennet en Enexis	2019: 27 maart, 8 mei, 9 september

Interne overleggen	Data overleggen in 2019 en 2020
Bestuurlijk Overleg Duurzame Polder	2019: 8 april, 16 mei, 19 juni, 25 september, 6 november, 12 december 2020: 30 januari, 11 maart
Raads- en burgerleden Oss en 's-Hertogenbosch en statenleden	2019: 20 november
Gemeente 's-Hertogenbosch (cultuurhistorici)	2019: 20 juni
Werkgroep Communicatie	2019: 20 mei, 25 juni, 14 oktober, 10 december
Afstemming RES over communicatie en eventuele procedures	2019: 29 mei, 19 juni, 24 september, 22 oktober
Ontwerpend onderzoek gemeenten en provincie	2019: 22 oktober

Initiatiefnemers	Data overleggen in 2019 en 2020
Windpark 's-Hertogenbosch en Ministerie EZK	2019: 17 april, 2 juli, 5 september, 12 november
Windcollectief Oss	2019: 7 februari, 24 april, 11 juni, 15 augustus, 23 oktober
Blue Bear en Windpark 's-Hertogenbosch	2019: 2 mei, 7 juli
Initiatiefnemers gezamenlijk overleg	2019: 23 mei, 17 oktober 2020: 18 februari

Bijlage BII Overzicht samenstelling Klankbordgroep Duurzame Polder

Thema	Lid	Agentalid of vervanger
	Organisatie	Organisatie
Natuur	Natuurmonumenten	IVN 's-Hertogenbosch
	IVN Oss	WBE de Maaskant
		Coördinatiepunt landschapsbeheer
	VVVB Noord Oost Brabant	VVV Oss
	Maasmeanders	VVV 's-Hertogenbosch
Water	Waterschap Aa en Maas	Brabant Water
		Rijkswaterstaat
Landbouw	ZLTO afdeling Oss-Den Bosch	
	ANV d'n Beerse Overlaet	
Milieu	BMF	
	Bossche Milieu groep	
Gezondheid	GGD	
Wonen	Dorpsraad Geffen	Wijkraad Groote Wielen
	Dorpsraad Lith	Wijkraad De Overlaet
	Wijkraad Oss Noordwest	Bestuursraad Empel
	Wijkraad Kruisstraat	
	Dorpsraad Nuland	
Bedrijven	Pm	Pm
Cultuurhistorie	Heemkunde Lith	
	Zuiderwaterlinie	
Energie		Enexis
		Enexis
		TenneT
		ECO
Overig		Defensie
		Rvo

Projectorganisatie

Voorzitter: Duurzame Polder

Secretaris: Gemeente 's-Hertogenbosch